Rijksvertegenwoordiger
voor de openbare lichamen
Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Vierde Voortgangsrapportage Jaar 2014 inzake de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba in Caribisch Nederland

Rijksdienst Caribisch Nederland
G.P. Isabella
Rijksvertegenwoordiger

Kaya Internashonal z/n
Kralendijk, Bonaire
Caribisch Nederland
E: rijksvertegenwoordiger@rijksdienstcn.com
T: +599 715 8304

Mei 2015

Inleiding

Voor u ligt de vierde voortgangsrapportage van de Rijksvertegenwoordiger voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Deze rapportage gaat in op de ontwikkelingen die vanuit de betrokken Ministeries in 2014 op de drie eilanden hebben plaatsgevonden.

Het merendeel van deze rapportage is opgesteld door betrokken liaisons, de adviseur van de Rijksvertegenwoordiger, andere betrokkenen en de nieuw aangetreden Rijksvertegenwoordiger (per 1 september 2014). Er is in deze opzet gekozen om hetzelfde format te hanteren zoals u dat in de afgelopen jaren gewend bent geweest.

Ook aan de fysieke afstand tussen Den Haag in Europees Nederland en de drie eilanden in het Caribisch gebied is niets veranderd. En dat geldt gelukkig ook voor de inzet van vele harde werkers bij de openbare lichamen en de Ministeries door wiens noeste arbeid wederom stappen vooruit zijn gezet.

Zijn we al klaar? Nee zeker niet. Dat blijkt ook uit het feit dat 2014 in het teken stond van veranderingen bij RCN Centraal en (het bureau van) de Rijksvertegenwoordiger. Het Ministerie van BZK had al eerder besloten tot een doorlichting van de rijkscoördinatie in Caribisch Nederland en op 21 maart 2014 heeft de Minister van BZK de volgende documenten naar de Tweede Kamer gestuurd:

- ISB-rapport, opgesteld door de Inspectie Signalering Begeleiding (ISB) van het Ministerie van Buitenlandse Zaken;
- Rijkscoördinatie Caribisch Nederland, verzorgd door de Commissie kleine evaluatie Caribisch Nederland die de opdracht had om "de rijkscoördinatie in een meer staatkundig en bestuurlijk perspectief" te bezien;
- Kabinetsreactie op beide rapporten.

Uit deze drie documenten kwam naar voren dat het gewenst was een andere invulling te geven aan de functie van de Rijksvertegenwoordiger evenals de ondersteuning daarvan en de shared service organisatie RCN. Samengevat kwamen de aanbevelingen neer op:

1. De Rijksvertegenwoordiger krijgt zijn mandaat van het kabinet op basis van het meerjarig beleidsprogramma;
2. Naast zijn wettelijke taken heeft de Rijksvertegenwoordiger ook een bestuurlijke, verbindende functie (liaison) tussen Den Haag en de (bestuurscolleges van de) openbare lichamen;
3. Doorvoeren van scheiding tussen beleid en uitvoering;
4. Uitvoering van het meerjarenprogramma is aan de departementale uitvoeringsinstanties overzee. Deze vallen onder de directe verantwoordelijkheid van de desbetreffende Minister;
5. Naar analogie van de permanente vertegenwoordigers (PV's) bevordert de Rijksvertegenwoordiger door verbindend leiderschap de samenwerking tussen de

liaisons, houdt overzicht, agendeert departements-overstijgende vraagstukken en bewaakt consistentie in het optreden van de liaisons;

6. De Rijksvertegenwoordiger zal door de departementen worden gehoord voorafgaand aan benoemingen van hun liaisons op de eilanden;

7. De Rijksvertegenwoordiger wordt verantwoordelijk voor het Shared Service Center RCN Centraal;

8. De ondersteuning van de Rijksvertegenwoordiger geschiedt vanuit RCN-Centraal alsmede de liaisons van de departementen. Een aparte organisatie voor c.q. bureau van de Rijksvertegenwoordiger is niet meer nodig;

9. Reeds in het kader van de afgesproken taakstelling zal RCN Centraal efficiency-maatregelen doorvoeren, waarbij ook de ondersteuning van de Rijksvertegenwoordiger wordt betrokken.

De aanbevelingen in beide rapporten hebben direct bijgedragen aan het verbeteren en optimaliseren van de uitvoering van de rijkstaken en vormen een opmaat naar de "grote evaluatie" van de staatkundige structuur die in 2015 zal plaatsvinden. Het kabinet heeft de aanbevelingen van de commissie Van Gastel/Thunnissen/Johnson overgenomen.

Al met al een groot aantal wijzigingen die in het najaar 2014 in werking zijn getreden.

De eerste maanden (september t/m december 2014) hebben voor de Rijksvertegenwoordiger en de directeur/secretaris (beide aangetreden op 1 september 2014) in het teken gestaan van kennismaken. De nieuwe Rijksvertegenwoordiger is zo snel mogelijk op alle drie de eilanden gesprekken gaan voeren met de gezaghebbers, gedeputeerden, maatschappelijke organisaties, belangenverenigingen, stakeholders, pers en bewoners. Ook de medewerkers van RCN die werkzaam zijn op Saba en Sint Eustatius hebben kennis gemaakt met de nieuwe Rijksvertegenwoordiger.

Bewust is gekozen om in de maand september een week per eiland te verblijven om zo een beter beeld en inzicht te krijgen van wat er leeft en wat de bewoners van de eilanden zelf belangrijk vinden. Er is zoveel kennis op de eilanden, die benut kan worden.

Daarnaast heeft de Rijksvertegenwoordiger verzocht deel te kunnen nemen aan de nieuw ingestelde CN-tafel in Den Haag om zo rechtstreeks input te krijgen en te kunnen geven vanuit het eilandelijk perspectief.

De maanden oktober en november 2014 hebben vooral in teken gestaan van de voorbereidende gesprekken voor het MeerjarenProgramma ten behoeve van de CN-week in 2015 in samenspraak met de drie eilanden, ambtelijke overleggen, afstemming met Den Haag, kennismakingsgesprekken met leden van het Kabinet en bezoeken aan Ministeries gedurende de bezoeken aan Nederland en het leren kennen van Bonaire, Saba en Sint Eustatius. Tijdens de drie de belangrijkste feestdagen van de eilanden – Dia di Boneiru, Statiaday en Sabaday is de Rijksvertegenwoordiger bij de feestelijkheden aanwezig geweest.

Ook in 2014 hebben de drie eilanden regelmatig delegaties mogen ontvangen die werden begeleid door de Rijksvertegenwoordiger en zijn team.

Hoofdstuk 2 Belangrijke ontwikkelingen & activiteiten in 2014

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de belangrijkste activiteiten die in 2014 hebben plaatsgevonden en onderwerpen die specifiek ingaan op het werkterrein van de Rijksvertegenwoordiger.

RCN Centraal en de Rijksvertegenwoordiger

Op 1 september is met de komst van de nieuwe Rijksvertegenwoordiger en de directeur RCN-Centraal/secretaris a.i. gestart met een nieuwe opzet van de organisatie waarmee de Rijksvertegenwoordiger integraal verantwoordelijk is voor de gehele aanpak van het rijk in Caribisch Nederland, inclusief de shared service organisatie RCN. Door het combineren van de twee taken van de directeur RCN-Centraal en secretaris Rijksvertegenwoordiger krijgt de rijksorganisatie van Caribisch Nederland de vorm van een gangbaar bestuurlijk model in Nederland. Denk bijvoorbeeld aan een gemeente en een provincie die worden geleid door een bestuurder die wordt bij gestaan door een gemeentesecretaris respectievelijk provinciesecretaris.
Beide functionarissen zijn aangesloten bij de CN-tafel in Den Haag zodat betere synergie tussen de departementen en de eilanden kan worden bewerkstelligd.

De liaisons en diensthoofden zijn blijven werken onder de verantwoordelijk van hun eigen departement, maar wel onder algehele aansturing door de Rijksvertegenwoordiger in het Caribisch gebied die daarmee juist zijn verbindende rol intern vorm geeft zodat de rijksoverheid met één mond en gezicht naar buiten treedt.

Tegelijk is de aangekondigde taakstelling van RCN Centraal middels efficiencymaatregelen doorgevoerd waarbij ook de ondersteuning van de Rijksvertegenwoordiger direct is betrokken.

CN week

De CN-week vond in Den Haag plaats van 16 tot en met 20 juni. Tijdens deze week hebben vertegenwoordigers van Bonaire, Sint Eustatius en Saba verschillende gesprekken gevoerd met Minister Plasterk en andere bewindspersonen of vertegenwoordigers van Ministeries evenals leden van de Tweede Kamer. De CN-week markeerde de start van twee belangrijke trajecten, te weten de evaluatie van de uitwerking van de nieuwe staatkundige structuur van Caribisch Nederland en de meerjarenplannen (zie hierover meer onder het kopje van het verantwoordelijke Ministerie van BZK).

Meerjarenprogramma

De Rijksoverheid en eilandsbesturen waren tijdens de CN-week 2014 eensgezind in de ambitie om te komen tot een eerste versie van een gezamenlijk beleidsplan voor Caribisch Nederland voor de komende jaren. Doel hiervan is te komen tot een transparant en integraal beleid op de eilanden waar de departementen en eilandoverheden samen aan kunnen werken. Dit meerjarenprogramma zal op die manier zorgen voor de 'stip op de horizon', één van de belangrijkste aanbevelingen van de hiervoor genoemde Commissie Van Gastel naar aanleiding van het onderzoek naar de Rijkscoördinatie in Caribisch Nederland.

Het concept meerjarenprogramma bestaat uit drie hoofdpijlers: armoedebestrijding, economische ontwikkeling en kinderrechten. Het Ministerie van BZK zet daarnaast in op een programma Versterking van Eilandelijk Bestuur, omdat gebleken is dat de eilandelijke overheden niet afdoende geëquipeerd zijn om alle kansen en bedreigingen het hoofd te bieden en omdat de uitvoeringscapaciteit aandacht behoeft. De eilanden hebben de periode na de CN-week - eind van het jaar benut om te reageren op de eerste conceptversie en door eigen Ontwikkelplannen per eiland op te stellen.

Het doel is om tijdens de CN-week in 2015 definitieve afspraken te maken over het meerjarenplan.

Referendum Statia

De eilandsraad van Sint Eustatius heeft besloten een raadgevend referendum te houden over de constitutionele status. Op 17 december heeft dit referendum plaatsgevonden waarbij de inwoners gevraagd werd hun voorkeur uit vier opties aan te geven:

Optie 1 : I am in favor of Sint Eustatius to stay a Public Entity
Optie 2 : I am in favor of Sint Eustatius becoming an Independent Country
Optie 3 : I am in favor of Sint Eustatius becoming an Autonomous Territory within the Dutch Kingdom
Optie 4 : I am in favor of Sint Eustatius becoming an Integrated Part of the Netherlands

De kiezers hebben als volgt gestemd:

Optie 1 : Openbaar Lichaam 374
Optie 2 : Onafhankelijkheid 5
Optie 3 : Autonoom Land 747
Optie 4 : Integratie 14

Door middel van een referendumverordening was bepaald dat een opkomst van 60% vereist was om het referendum geldig te verklaren. De opkomst bleek uiteindelijk 45% te zijn geweest waarmee het referendum niet geldig is. Het is aan de Eilandsraad om mogelijke vervolgstappen te bepalen.

Referendum Bonaire

Ook op Bonaire weerklonk de roep voor een referendum over constitutionele status van het eiland. Hiertoe heeft de eilandsraad een adviescommissie ingesteld die haar advies heeft uitbracht aan de eilandsraad. Na een recordvergadering op 1 oktober 2014 heeft de zittende coalitie besloten tegen de motie te stemmen waarin werd voorgesteld om op 10 december 2014 een referendum te organiseren over de staatkundige verhoudingen met Nederland. Sinds 10 november wordt er gedemonstreerd voor het bestuurskantoor van Bonaire door een actiegroep, Nos Kier Boneiru Bek (NKBB). Zij hebben aangegeven pas weg te gaan totdat er een referendum wordt georganiseerd en in ieder geval te blijven demonstreren tot de verkiezingen van 18 maart 2015. Sfeer was soms verhard door behoorlijke stellingname (richting bevolking, Nederlanders en toeristen) en door borden met leuzen die op het hek van het gebouw van het Bestuurscollege zijn opgehangen en deels op het gebouw van de Eilandsraad.

Personeelstoezicht

Het afgelopen jaar zijn 152 personeelsbesluiten aan de Rijksvertegenwoordiger ter goedkeuring voorgelegd mede op basis van de eerder opgestelde beleidsregel die in gemeenschappelijkheid is opgesteld.

De ervaring heeft inmiddels laten zien dat er naast de aan de Rijksvertegenwoordiger voorgelegde besluiten, ook op basis van overeenkomsten en projectaanstellingen personeel wordt aangesteld. Een belangrijk aandachtspunt voor de evaluatie in verband met het ontbreken van een toetsing en de mogelijke financiële consequenties van dit traject.

RCN-Centraal

RCN Centraal als Shared Services Organisatie (SSO) heeft in meerdere opzichten een druk en bewogen jaar achter de rug. Er is extra inzet gepleegd in de ondersteuning van het Korps Politie CN (KPCN) en het Zorgverzekeringskantoor op het gebied van communicatie en er is met succes een RCN brede training interculturele communicatie uitgevoerd.

De ICT infrastructuur was - om te kunnen voldoen aan de toenemende eisen en wensen van de klanten - toe aan een grote en complexe migratie. Deze migratie is zonder grote problemen uitgevoerd. Vraag blijft of de huidige infrastructuur voldoende robuust is en voldoende toegeruste infrastructuur biedt voor de komende jaren.

De renovaties aan het Douane gebouw Bonaire en het RCN hoofdgebouw op Bonaire zijn na lang wachten, gestart.

In samenwerking met de Kamer van Koophandel is de aanbesteding schoonmaak tot een goed einde gebracht. Deze aanbesteding had tot doel met name kleine, lokale schoonmaakbedrijven een kans te geven op contracten bij RCN.

In juni is de ICT Helpdesk voor Rijksambtenaren in Nederland van start gegaan. 4 FTE's leveren helpdesk diensten voor ambtenaren in Nederland die in de avonduren problemen hebben met hun ICT werkplek. Dit in samenwerking met OCW, SGB, Jong Bonaire, Leerplicht en SSC-ICT.

Veel aandacht is uitgegaan naar het verbeteren van het beheer van processen en het standaardiseren van processen. Dit met name in het personele, facilitaire en financiële domein. Er zijn 4 projecten opgestart om er voor te zorgen dat systemen zoveel als mogelijk handmatig werk overbodig maken en die het mogelijk maken om op elk moment inzicht te hebben in de relevante management informatie.

Ten behoeve van KPCN, Justitiële Inrichting CN, Brandweer, Belastingdienst CN en Jeugdzorg&Gezinsvoogdij is op verzoek van de diensten een nieuw roosterplanning systeem opgeleverd (RostarCas). Dit systeem biedt de diensten de mogelijkheid om gezamenlijk de roosterdiensten in te plannen.

De RCN medewerkers stonden ook het afgelopen jaar weer klaar om op te treden bij calamiteiten en (stroom)storingen. Dit om er voor te zorgen dat alles zo snel als mogelijk voor de klanten wordt opgelost.

Als onderdeel van BZK moet ook RCN-Centraal voldoen aan de eisen van de BIR. De opdrachtgevers hebben akkoord gegeven op een omvangrijk pakket maatregelen. Deze zijn in het programma Informatie Beveiliging uitgevoerd. In 2014 zijn de geplande activiteiten uitgevoerd. Eind 2014 heeft de ADR op verzoek van RCN-Centraal een onderzoek naar de stand van zaken gedaan. De aanbevelingen die hieruit zijn voortgevloeid worden in 2015 en 2016 uitgevoerd.

Sectoroverleg

Het sectoroverleg heeft in 2014 onderwerpen besproken zoals de primaire en secundaire arbeidsvoorwaarden, invoering van medezeggenschap, integriteit, roosterdiensten en de evaluatie van Organisatie- en Formatierapporten. 2014 stond echter vooral in het teken van de CAO onderhandelingen voor 2013/2014. Na een lang onderhandelingstraject is in augustus 2014 een akkoord met de bonden bereikt. De implementatie van de CAO is gefaseerd uitgevoerd.

Integriteit

RCN heeft de afgelopen twee jaar hard gewerkt aan de implementatie van het Rijksbrede integriteitsbeleid in de lokale context van Caribisch Nederland. Een belangrijk onderdeel daarvan is de in december 2014 vastgestelde gedragscode Goed Werk! waarin is opgenomen wat er op het gebied van integriteit van medewerkers en in het bijzonder van leidinggevenden wordt verwacht. Ondersteunend daaraan zijn diverse trainingen voor medewerkers en leidinggevenden gehouden. Met ingang van 1 januari 2014 is de Regeling Vertrouwenspersonen integriteit en Klachtencommissie ongewenste omgangsvormen Rijksambtenaren BES in werking getreden. Op basis van deze regeling zijn met ingang van 1 januari 2014 zes vertrouwenspersonen benoemd, is een meldprocedure voor (vermoedens van) integriteitschendingen vastgesteld en is er een meldpunt integriteit opgericht. Het meldpunt bewaakt de zorgvuldige afhandeling van mogelijke integriteitschendingen en houdt een centrale registratie bij. Hiermee is een basis gelegd voor het duurzaam verankeren van integer gedrag en gewenste omgangsvormen in de organisatie.

Medezeggenschap

Bij RCN is bij verschillende diensten/units gestart met een pilot van participatieraden op basis van de conceptregeling "Participatieraden RCN" . Uit de pilot blijkt dat - gegeven de lokale omstandigheden, o.a. het ontbreken van een wettelijk kader - hiermee een eerste stap in de goede richting is gezet om de participatie van medewerkers vorm te geven.

Hoofdstuk 3 Toelichting op hoofdlijnen per departement

Hieronder volgt een toelichting van de verschillende activiteiten die per departement zijn uitgevoerd. De teksten zijn door de departementen zelf aangeleverd.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Begin 2014 heeft het Ministerie van BZK veel aandacht besteed (zie inleiding) aan de activiteiten rondom de rijkscoördinatie in Caribisch Nederland waar eerder in deze rapportage over is bericht. Veel activiteiten van het Ministerie kwamen samen in de CN-week, waar onder andere met de openbare lichamen voor het eerst is gesproken over een meerjarenprogramma voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Afgesproken was dat de maanden na de CN-week een meerjarenprogramma met de eilanden zou worden uitgewerkt dat door het Rijk en de eilandbesturen zou moeten kunnen worden gedragen. Daarnaast is er afgesproken dat er een onderzoek zal komen naar de toereikendheid van de vrije uitkering, onder andere omdat een actualisatie nodig was van het referentiekader onderzoek van 2012 aan de situatie in 2014. Het bureau Ideeversa heeft daartoe een opdracht verstrekt gekregen.

Tijdens de CN-week zijn tussen het Ministerie van BZK, namens het kabinet, en de drie openbaar lichamen ook afspraken gemaakt over de evaluatie van de uitwerking van de nieuwe staatkundige structuur van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Een onafhankelijke evaluatiecommissie, onder voorzitterschap van mevrouw Spies, is ingesteld en heeft in november een eerste bezoek gebracht aan de drie eilanden. De evaluatie zal betrekking hebben op de wijze waarop invulling is gegeven aan de afspraken die ter voorbereiding van 10-10-10 zijn gemaakt. Een debat over een eventuele wijziging van de staatkundige verhoudingen is geen onderdeel van de evaluatie zelf. Het doel van de evaluatie is om door middel van een terugblik vast te stellen wat er is bereikt. Hoe hebben de wetgeving, de afspraken en de procedures gefunctioneerd? De evaluatieopdracht omvat de drie door de Raad van State geschetste evaluatiecomplexen. Deze zijn onderling sterk met elkaar verbonden maar dienen wel te worden onderscheiden: (1) de werking van de wetgeving; (2) de werking van de nieuwe bestuurlijke structuur en (3) de gevolgen van de overgang naar de nieuwe staatkundige situatie voor de bevolking van de eilanden. De onafhankelijke evaluatiecommissie zal in oktober 2015 haar evaluatierapport opleveren aan de opdrachtgevers.

Het Ministerie van BZK heeft tijdens de CN-week voor economische ontwikkeling totaal 1,4 mln euro (cumulatief voor 2015 en 2016) ter beschikking gesteld voor de drie openbare lichamen. Ook neemt BZK de overheadkosten van de PUM Netherlands senior experts (Programma Uitzending Managers) voor haar rekening, zodat zij kunnen worden ingezet voor ondernemers en overheden op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Verder is er in de CN-week een verkennende bespreking geweest over de versterking van de ambtelijke organisatie ten dienste van het bestuur van de eilanden. Het Rijk en de openbare lichamen hebben oplossingsrichtingen besproken die de bestuurskracht van de eilanden kunnen vergroten.

Daarnaast heeft DG Wonen en Rijksdienst op verzoek van Bonaire een traject ingezet om de geldende regelgeving op het terrein van de woningmarkt te moderniseren. Hieruit komt onder andere een wijziging van de Wet huurcommissieregeling BES (wijziging in taken en verantwoordelijkheden huurcommissie) voort, evenals een wijziging van het Burgerlijk wetboek BES (onder meer het mogelijk maken van tijdelijke verhuur voor

bepaalde doelgroepen). Bij het opstellen van de eilandelijke verordeningen verleent het DG Wonen en Bouwen technische ondersteuning. Wanneer de conceptwetgeving gereed is, wordt deze ter consultatie voorgelegd aan de drie openbare lichamen.

Het bouwbesluit BES is na consultatie met de drie eilanden op 15 december 2014 gepubliceerd in het Staatsblad. Het voornemen is tevens een vorm van de Nationale Hypotheekgarantie te introduceren in Caribisch Nederland. De streefdatum van invoering op 1 januari 2015 is niet gehaald.

De samenwerking tussen de Nederlandse Woningcorporatie 'Woonlinie' en Sint Eustatius is aan het eind van 2014 stopgezet. Afgesproken was dat met financiering vanuit Wonen en Rijksdienst en in samenwerking met de corporatie Woonlinie de woningen van de Statia Housing Foundation zouden worden opgeknapt. Begin december heeft het huidige bestuurscollege echter aangegeven zich niet aan de door haarzelf ondertekende afspraken ten aanzien van de noodzakelijke reorganisatie van de lokale woonstichting te willen houden en is de samenwerking opnieuw "on hold" gezet. Een actie die de Minister voor Wonen en Rijksdienst zeer betreurt, omdat met deze samenwerking een belangrijke basis voor het realiseren van duurzame volkshuisvesting voor de inwoners van Sint Eustatius gelegd had kunnen worden. De samenwerking tussen de Own Your Own Home Foundation op Saba en 'Woonlinie' verloopt uitstekend, net als de samenwerking tussen Fundashon Kas Bonairiano op Bonaire en 'Thuis'.

De Minister voor Wonen en Rijksdienst heeft wederom voor zowel 2014 als 2015 twee honderdduizend euro beschikbaar gesteld voor sociaal economische ontwikkeling van de drie eilanden. Deze middelen zijn toegevoegd aan het budget integrale middelen om zo een bijdrage te leveren aan een integrale aanpak ter verbetering van de werking van de arbeidsmarkt, het vergroten van de werkgelegenheid, kinderopvang, het tegengaan van armoede en schulden, onderwijs, integrale wijkaanpak, zorg, sport en jeugdbeleid.

Het Rijksvastgoedbedrijf is medio 2014 ontstaan uit de fusie tussen de Rijksgebouwendienst (Rgd), de Dienst Vastgoed Defensie (DVD), het Rijksvastgoedontwikkelingsbedrijf (RVOB) en de directie Bouw van het Ministerie van BZK. Voor Caribisch Nederland betekent dit dat de aansturing van het team dat zich bezig houdt met de ontwikkeling en realisatie van bouwprojecten geschiedt onder verantwoordelijkheid van de directeur Vastgoedbeheer (VB) met een Hoofd Cluster Carib die gevestigd is op Curaçao.

In 2014 bestond het team uit 6 personen werkzaam in Caribisch Nederland en de bemensing is in 2014 en doorlopend naar 2015 op de fusie aangepast. Er is in dit jaar meer aandacht gegeven aan het beheer & onderhoud van de panden in samenwerking met de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) en de fusiepartner op Curaçao.

Het Rijksvastgoedbedrijf heeft in het afgelopen jaar 2014 gewerkt aan projecten in opdracht van het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (OCW), het Ministerie van Veiligheid en Justitie (V&J) en in opdracht van de overige Ministeries. Begin 2014 is de studie Centrale huisvesting Openbaar Lichaam Bonaire en RCN afgerond en besproken. Hierover zal naar verwachting pas na de verkiezingen in 2015 verdere besluitvorming plaatsvinden. In 2014 zijn het politiebureau op Bonaire, het politiebureau op Saba, de renovatie van de gezaghebberswoning, een logeerhuis voor Centrum Jeugd en Gezin en de haalbaarheidsstudie voor de realisatie van een geweldmiddelen centrum opgeleverd. Ook is de 1e fase van het onderhoud aan het APNA

gebouw afgerond. Er is een start gemaakt met de nieuwbouw van de brandweerkazerne op Bonaire en eind 2014 is het contract getekend voor de nieuwe justitiële inrichting op Bonaire. Er is nieuwe huisvesting gevonden voor het Zorgverzekeringskantoor dat medio 2015 zal kunnen worden betrokken.

Op Bonaire is in 2014 de renovatie van de San Bernardoschool afgerond. De bouw van de Brede school Papa Cornes en van de Watapanaschool is aanbesteed en de bouw daarvan start begin 2015. Ten aanzien van de scholengemeenschap Bonaire (SGB) zijn definitieve afspraken gemaakt over het Programma van Eisen, de planning, de fasering en de situering van de diverse schoolgebouwen op het terrein. Van een drietal andere scholen (Reina Beatrix, Liseo Boneriano, San Luis Bertran) is de voorbereiding gestart.

Op Sint Eustatius is de renovatie1e fase van de Bethel Methodistschool afgerond en is gewerkt aan de renovatie van de Golden Rockschool. Overige schoolprojecten zijn in voorbereiding. Naar verwachting zal het totale OCW-project, medio 2019 zijn afgerond.

Op Saba is veel aandacht geschonken aan grondoverdracht van een aantal particulieren naar het Openbaar Lichaam, dit ten behoeve van schooluitbreiding. Verder is de aanbesteding gestart van de renovatie van het P.L. Granger Auditorium.

Ministerie van Defensie

In 2013 heeft het merendeel van de rijksambtenaren tewerkgesteld bij de KMar de opleiding “Medewerker Grensbewaking / Algemeen Opsporingsambtenaar Caribisch Nederland” gevolgd. Daardoor kon met ingang van 1 januari 2014 dan ook daadwerkelijk over worden gegaan naar één afdeling “grenspolitie BES”. De KMar heeft zich het afgelopen jaar vooral gericht op het verder ontwikkelen en verbeteren van het grenstoezicht, de opsporing van grens gerelateerde criminaliteit en op de uitvoering van de KMar-politietaken op Saba en Sint Eustatius. Speerpunten van het jaar 2014 waren: het doorontwikkelen van Informatie Gestuurd Optreden en het doorontwikkelen van de Maritieme grensbewaking. Voor wat betreft de maritieme grensbewaking werd vooral voor Bonaire de samenwerking versterkt met de Kustwacht Curaçao. Hetzelfde geldt voor Saba en Sint Eustatius waar de samenwerking met de Kustwacht Sint Maarten is verstevigd. Verder is in 2014 vooral geïnvesteerd in het verbeteren van de procedures en het trainen van het personeel voor de Calamiteiten - Crisis en Rampenbestrijding op Bonaire International Airport.

Ministerie van Economische Zaken

In Caribisch Nederland is het Ministerie van Economische Zaken vertegenwoordigd met een hoofd, een senior beleidsmedewerker, belast met natuur-aangelegenheden, en een beleidsmedewerker, die de focus heeft op de onderwerpen landbouw en visserij.

Ook in 2014 ging veel aandacht uit naar de energievoorziening. In de eerste plaats de elektriciteitsvoorziening. Op Bonaire was, na de turbulente voorafgaande jaren, de aandacht gericht op consolidatie van een goede samenwerking tussen Contour Global als nieuwe producent en WEB als leverancier. De tariefsteun van EZ aan WEB (Water-en Energiebedrijf Bonaire) is gecontinueerd en de discussie over inzet van zonne-energie is gestart. Naast elektriciteit had op Bonaire ook de brandstofvoorziening de aandacht van EZ: er werd een rapport opgesteld en door de Energie Gezant van EZ persoonlijk aangeboden aan de gedeputeerde EZ.
Op Sint Eustatius en Saba is de ontvlechting van GEBE Sint Maarten in twee nieuwe

elektriciteitsmaatschappijen op beide eilanden, respectievelijk onder de naam STUCO en SEC, aangepakt. Met forse ondersteuning van EZ, in advies en met subsidie, kunnen deze maatschappijen op termijn break even draaien, inclusief een fors aandeel duurzame energie, waarschijnlijk zonPV.

De concept-Wet Elektriciteit & Drinkwater CN leverde voor wat betreft het elektriciteitsgedeelte de nodige discussie op. Op telecom-gebied heeft EZ sinds 10-10-10 een terughoudende positie ingenomen. De ontwikkelingen in 2014 rond zeekabels en de beperkte slagkracht van de telecommaatschappijen op vooral Sint Eustatius en Saba heeft tot het besef geleid dat meer beleidsaandacht gewenst is.

De in 2013 door de Minister EZ aan Flamingo Communications verleende post-concessie voor CN heeft in 2014 na wat aanloopproblemen tot een redelijke kwaliteit van postbezorging geleid, behalve op Sint Eustatius waar het Bestuurscollege weigerde om Flamingo Communications een vestigingsvergunning te verlenen.

Forse ondersteuning van EZ heeft er toe geleid dat in 2014 op Bonaire een stevig fundament is gelegd onder een vernieuwde Kamer van Koophandel. Ook de KvK Saba-Sint Eustatius is redelijk op orde. Over een aanpassing van de KvK-wet BES om deze meer toe te snijden op de realiteit, is overleg gaande.

Het niet goed functioneren van stimuleringsregelingen voor het bedrijfsleven in CN heeft EZ er in 2014 toe geleid om ook andere sporen te exploreren. Dit zal in 2015 tot resultaat moeten leiden. Op toerisme gebied zijn wat kleinere subsidies verleend, maar het wachten is op de strategische plannen van met name de BC's van Bonaire en Sint Eustatius.

De Visserij Commissie BES is van start gegaan. EZ-CN voert het secretariaat, samen met EZ-Den Haag.

Op alle 3 de eilanden loopt het visserijmonitoringonderzoek door. Verder is er een voortraject opgezet om de bestrijdingsmiddelenwetgeving te moderniseren. De EZ-unit RCN bood ondersteuning aan potentiële agro ondernemers in CN. Op Bonaire is het Plattelands Ontwikkeling Plan van start gegaan. Dit plan, dat via een bottom-up proces is ontstaan, geeft een impuls aan landbouw, veeteelt, toerisme, recreatie en ondernemerschap op het platteland van Bonaire.

Saba is door EZ ondersteund met het opnieuw indienen van het landbouwplan binnen de natuurgeld-projecten en er is op Saba begonnen met de aanpak van loslopende geitenproblematiek.

Op Sint Eustatius is begonnen met een project om de loslopende koeien van de straat te halen.

Op natuurgebied werd dit jaar gestart met uitvoering van de eerste natuurgeldprojecten. Zeven projecten werden goedgekeurd, waaronder op alle drie de eilanden aanpak van loslopende dieren. Aandacht werd besteed aan het koraalrif: een strategische milieubeoordeling van het Bonaire Marine Park werd gestart; koraalriffen rond Saba en Sint Eustatius werden gedetailleerd in kaart gebracht, inclusief hun economische waarde; en regionaal werden afspraken gemaakt over monitoring van de koraalriffen.

De maritieme parken van Saba en Sint Eustatius werden erkend door het SPAW Protocol (Specially Protected Areas and Wildlife) waarmee nu alle natuurparken met een formele status van Nationaal Park erkend zijn door SPAW. Beheer van Nationaal Park de Sababank werd voortgezet, onder andere door instelling van een gesloten visseizoen voor een cruciaal paai-aggregatiegebied van de "Red Hind" zeebaars. De economische valuatie studie van de natuur van Saba en Sint Eustatius werd afgerond en gepresenteerd op de eilanden, mede als opzet naar eilandelijke natuurplannen. Tenslotte werd onderzoek uitgevoerd voor betere bescherming van haaien en walvissen, ter evaluatie van koraalrestauratiemethoden en werd de biodiversiteits-database voor Caribisch Nederland verder uitgebreid.

Ministerie van Financiën

In 2014 hebben de toezichthouders op de financiële markten, De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten hun reguliere werkzaamheden uitgevoerd. DNB is belast met toezicht op de integriteit van de financiële transacties en heeft daartoe audits uitgevoerd bij banken en verzekeringsmaatschappijen. Aangezien de hoofdkantoren van die instellingen zijn gevestigd op Curaçao en voor een enkele instelling op Sint Maarten, zijn enkele audits uitgevoerd in samenwerking met de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten. De AFM heeft in goed overleg met koepelorganisaties enkele aanpassingen in de wet en regelgeving m.b.t. de verzekeringen ingevoerd. Uiteraard is daar rekening gehouden met de kleinschaligheid van de uitvoerende bedrijven, veelal één mans agentschappen.

Een aanpalend aandachtsgebied is het toezicht op de financiële bewegingen bij grensoverschrijdend personenverkeer. Ondersteund door experts van de Nederlandse Douane zijn de processen rond de Melding Ongebruikelijke Transacties verbeterd en aangescherpt. Medewerkers van de Douane zijn getraind in het afhandelen van de procedures en reizigers worden beter geïnformeerd over hun plichten.

Conform de in 2009 en 2010 gemaakte afspraken tussen de toenmalige Staatssecretaris van Financiën en de lokale bestuurders is er in 2014 voldoende gelegenheid geweest om zowel het belastingstelsel als het functioneren van de Belastingdienst/Douane gezamenlijk te evalueren. In voorgaande jaren zijn redelijk veel aanpassingen ingevoerd in het belastingstelsel, met name in de tarifering. In 2014 zijn geen wijzigingen aangebracht. Er blijkt nog steeds grote behoefte bij belastingplichtigen aan informatie over met name de Algemene Bestedingsbelasting zowel de toepassing in het lokale handelsverkeer als bij de toepassing bij invoer.

In 2014 is er geen vooruitgang geboekt in het oplossen van het vraagstuk van de dubbele belasting in het goederenverkeer tussen Sint Maarten en Saba en Sint Eustatius. Hoewel de financiële aspecten voor zowel het heffende land als voor de consument gering zijn, blijft het moeizaam om de respectievelijke wet- en regelgeving aan te passen. Tussen Curaçao en Bonaire is een convenant van kracht waarbij goederen uit Curaçao via doorvoer faciliteiten slechts éénmalig worden belast, namelijk in het land – Bonaire – waar de goederen geconsumeerd worden. Helaas blijft de voorlichting van de middenstand, waaronder de supermarkten, over de hoge prijzen niet correct. Geen concurrentie heeft de prijzen van levensmiddelen omhoog gestuwd en niet de belastingdruk.

Uit onderzoeken naar de "klanttevredenheid" over het functioneren van de Belastingdienst/Douane is gebleken dat na jaren van gewenning er positieve ervaringen worden gedeeld. Een kennismakingsbezoek van de Secretarissen Generaal van Financiën en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft nog meer inzicht bij betrokkenen opgeleverd. Een kleine aantekening daarbij: Financiën maakt zich meer zorgen over de koopkracht en kosten van levensonderhoud van de burgers, dan over de klachten van het bedrijfsleven over het investeringsklimaat dat gehinderd zou worden door de nieuwe belastingwetgeving. Eén ding is duidelijk: in het nieuwe belastingregime passen geen tax holidays.

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Voor het Ministerie van Infrastructuur en Milieu is een liaison in Caribisch Nederland actief. De liaison is verantwoordelijk voor de onderlinge afstemming met de eilanden en functioneert als verbinding tussen de directies van I&M in Den Haag, de eilandorganisaties, heeft een 'oog en oor functie' voor het departement en legt verantwoording af aan de Inspecteur-Generaal Infrastructuur, Leefomgeving en Transport (IG ILenT), die namens de bestuursraad portefeuillehouder is voor Caribisch Nederland. Vanuit I&M is de scheepvaartinspectie met 4 mensen actief op de eilanden. Zij voeren de controles uit op de scheepvaart die de eilanden aandoet.

I&M heeft in 2014 voorbereidingen getroffen voor het ontwikkelen van een specifiek op I&M toegespitst uitvoeringsplan voor Caribisch Nederland. Dit zal een uitwerking zijn van het MJP dat in 2015 gereed zal zijn. Investeringen vanuit I&M voor het bereiken van een duurzame economische groei zullen in hun samenhang worden bekeken en hierin meegenomen.

In 2014 is er een onderzoek uitgevoerd naar de drinkwaterproblematiek op Saba en zijn oplossingsrichtingen geformuleerd. De aanleiding van dit onderzoek is het op orde brengen van de drinkwatervoorziening op Saba voor zowel de hoeveelheid drinkwater als de kwaliteit daarvan. Op basis van het onderzoek is met Saba afgesproken maatregelen uit te voeren om de drinkwatervoorziening op orde te brengen. Het betreft de verbetering van de drinkwaterkwaliteit met behulp van waterfilters en het vergroten van de drinkwaterkwantiteit door de bouw van extra opslagcapaciteit. Eind 2016 zijn alle maatregelen uitgevoerd. In samenwerking met EZ is wetgeving opgesteld voor de elektriciteit- en drinkwatervoorziening in Caribisch Nederland. Deze wet stelt nadere eisen aan de organisatie, de drinkwaterkwaliteit en biedt de grondslag voor subsidiering van de drinkwatervoorziening.

De afvalwaterzuivering (RWZI) is in 2014 opgeleverd en zuivert sindsdien het afvalwater van een groeiend aantal huishoudens, instellingen en bedrijven op Bonaire. De huidige wetgeving voor het bekostigen van de afvalwaterketen wordt verbreed, zodat het Openbaar Lichaam Bonaire de zorgplicht voor het zuiveren van afvalwater kan uitvoeren. Hiervoor wordt de zorgplicht verruimd, waarmee ook bedrijfsafvalwater onder de zorgplicht valt. Hiermee wordt de weg vrijgemaakt voor behandeling van afvalwater op Bonaire en wordt een bijdrage geleverd aan de bescherming van het koraalrif van Bonaire. Ook wordt een bijdrage geleverd aan de landbouw door de levering van (goedkoper) irrigatiewater.

Ten aanzien van de luchthavens zijn in 2014 de voorbereidingen gestart voor de uitvoering van de masterplannen van de luchthavens. Er zijn ontwerpen gemaakt en contractdocumenten voor de aanbesteding door Rijkswaterstaat. De gunning heeft eind

van het jaar plaatsgevonden. Naast de voorbereidingsfase voor de renovatie van de luchthavens is de kwaliteit van de luchtverkeersdienstverlening verbeterd. Specifieke resultaten zijn het opleiden van verkeersleidingpersoneel, een nieuwe tarievenstructuur, het verbeteren van operationele procedures en het ontwikkelen van veiligheidsmanagementsystemen voor de betrokken luchtverkeersleidingdienst. De veiligheid van de start- en landingsbanen werd verbeterd. Daarvoor zijn onder meer twee veegzuigmachines ten behoeve van het schoonhouden van de start- en landingsbanen door I&M aangeschaft bij Defensie.

In overleg met de betrokkenen in Caribisch Nederland zijn nadere plannen gemaakt om het afvalbeheer op de eilanden te verbeteren. Dit resulteerde eind 2014 in het op de eilanden Saba en Sint Eustatius in ontvangst nemen van onder andere containers voor bij de woningen, verbrandingsovens, scheidingslijnen en voertuigen voor de afvalinzameling. In 2015 worden de geleverde materialen geïnstalleerd en in gebruik genomen en volgt het materiaal voor Bonaire. De verbeteringen in het afvalbeheer leiden tot het voorkomen van het storten van afval, door het gescheiden aan huis inzamelen van dry-recyclables en non-recyclables. De non-recyclables worden verbrand. De dry-recylables worden nagescheiden op nieuw ingerichte milieustraten, zodat het afval gerecycled kan worden en weer ingezet kan worden als grondstof voor nieuwe producten. Voor wat betreft de recycling van afvalstromen, wat een producentenverantwoordelijkheid is, wordt in overleg met de producenten gekeken naar de rol die zij kunnen spelen in de educatie, communicatie en zo mogelijk door het geven van een tegemoetkoming in de kosten voor de afvoer en recycling van het gescheiden afval.

Het beleid voor bedrijfsgebonden milieutaken op de eilanden wordt vanaf november 2013 ontwikkeld en uitgevoerd. Er is een ontwerp AMvB (Inrichtingen en activiteitenbesluit (hierna: IAB) aan het bestuur van Bonaire voorgelegd waarin keuzes worden gemaakt over de mate waarin lokale bedrijven duurzaam kunnen ondernemen. Er is gekozen voor een tweejarig implementatietraject waarin stakeholders, het bedrijfsleven, lokale overheid en I&M gezamenlijk afspraken maken over de uitvoerbaarheid en de invoering van het IAB.

Gedurende 2014 is een juridisch assessment uitgevoerd op de praktische werkbaarheid van de concept milieuregels en zijn er trainingen gegeven aan lokaal personeel. Daarnaast is gewerkt aan capaciteitsopbouw van het ambtelijk apparaat door, onder voorwaarden, twee formatieplaatsen ter beschikking te stellen voor milieutaken, kennisborging in samenwerking met onder andere TNO te organiseren en IT oplossingen voor de directie Toezicht en Handhaving te onderzoeken. Voor olieterminal Bonaire (BOPEC) en brandstofopslag Curoil zijn na een traject van twee jaar milieuvergunningen afgegeven met meerjarige investeringsverplichtingen voor de betrokken bedrijven op het terrein van veiligheid en milieu. Alle lopende juridische procedures zijn door de rechtbank ongegrond verklaard. Voor NuStar op Sint Eustatius loopt nog een procedure tegen de in 2013 afgegeven milieuvergunning. Hiermee zijn alle grote bedrijven in Caribisch Nederland van een vergunning voorzien en is één van de prioriteiten die bij de totstandkoming uit de Wet VROM Bes als urgent is benoemd verwezenlijkt. Betrokken bedrijven zullen met de inwerkingtreding van het "Besluit grote inrichtingen milieubeheer" (BGIM) in 2015 onder de bevoegdheid van de Minister komen te vallen.

De maritieme incidentenorganisatie heeft in 2014 het plan voor de operationele afhandeling van een olieverontreiniging in samenwerking met de eilanden opgesteld. Het plan sluit aan op het in 2013 door de Minister van I&M vastgestelde tactisch-strategische plan. Op alle eilanden staan nu twee containers oliebestrijdingsmaterieel in de vorm van zogeheten 'current busters' alsmede materiaal om olie van de stranden te ruimen. Gestart is met de voorbereidingen van de aankoop van schermen om het Lac Bonaire tegen de indringing van olie te kunnen beschermen. Om scheepscapaciteit te kunnen contracteren welke bij een olieramp kan worden ingezet is een internationale marktconsultatie gehouden, waarbij de daadwerkelijke aanbesteding is voorzien voor begin 2015. In samenwerking met het Ministerie van Defensie is een AIS-ontvanger op Saba geplaatst waarmee door het Ministerie van Economische Zaken invulling kan worden gegeven aan de handhaving van het vaarverbod op de Saba-bank. De data van de AIS-ontvanger worden daarnaast door de Kustwacht voor het Caribisch Gebied en Rijkswaterstaat gebruikt om een beeld te vormen van de intensiviteit van het scheepvaartverkeer. Belangrijk bij crisismanagement is het doorlopend opleiden, trainen en oefenen. In 2014 hebben twee bestuurlijke trainingen plaatsgevonden met als deelnemers de gezaghebbers, de eilandsecretarissen en andere medewerkers van het openbaar lichaam en vier operationele trainingen met als deelnemers het havenpersoneel, de lokale brandweer, de olieterminals en de natuurorganisaties.

De reguliere maritieme aangelegenheden in CN lopen langs drie hoofdlijnen:

1. De verdere professionalisering en upgrading van het havenbeheer ten einde de veilige vlotte vaart van en naar de eilanden te borgen en waar mogelijk het verdienvermogen te verbeteren.

2. Het wegwerken van achterstanden en achterstallig onderhoud in de maritieme infrastructuur om veiligheidsrisico's in te dammen.

3. Het, in relatie van onder 1 en 2 genoemde, verkennen naar de wijze waarop de maritieme aangelegenheden kunnen worden ingevuld.
   Hiertoe is begin 2014 met elk eiland apart een intentieverklaring overeengekomen. De uitwerking heeft voor de bovenwinden plaats gehad door de detachering van een maritiem expert voor een half jaar. Voor Bonaire zijn twee verkenningsonderzoeken uitgevoerd die gedetailleerd helderheid bieden over het toekomstig traject voortvloeiend uit de intentieverklaring.

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Sociale Zaken en Werkgelegenheid te Caribisch Nederland (RCN-unit Sociale Zaken) is verantwoordelijk voor de uitvoering van de aan haar opgedragen wetten en regelingen. Het gaat hierbij om wetten en regelingen omtrent de sociale verzekeringen, uitkeringen, tewerkstellingsvergunningen (TWV's), arbeidsinspectie en arbeidszaken.

Dat houdt in dat de RCN-unit Sociale Zaken alle aanvragen voor AOV, AWW, Onderstand, Ziekengeld, Ongevallengeld, Cessantia, TWV's, ontslagvergunningen behandelt en beoordeelt. Daarnaast is RCN-unit Sociale Zaken verantwoordelijk voor bemiddeling bij arbeidsgeschillen en voor de arbeidsinspectietaken.

RCN-unit Sociale Zaken heeft vestigingen op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Op Sint Eustatius en Saba gaat het om kleine vestigingen met meer de nadruk op de loketfunctie

en beoordeling en waarbij de laatste stappen (besluit en uitbetaling) van de verschillende werkprocessen op Bonaire plaatsvinden.

Tevens is de unit nauw betrokken bij de uitvoering van de integrale aanpak-projecten vanuit het departement. Met het budget integrale aanpak zijn en worden projecten uitgevoerd op het gebied van onder meer integrale wijkaanpak, job coaching, kinderopvang en maatschappelijk werk. In 2014 is vanuit SZW € 860.000 aan dit budget bijgedragen. Deze middelen worden volgens de Donner-sleutel verdeeld. Toekenning vindt plaats op basis van door de eilanden in te dienen plannen.

Jaarlijks in november wordt de indexatie van het wettelijk minimumloon (WML) en de uitkeringen voor het daaropvolgende jaar bepaald. De afspraak is dat er bij de jaarlijkse indexering tevens tot verdere verhoging van het wettelijk minimumloon en de uitkeringen wordt besloten indien statistische data over de economische ontwikkeling daartoe aanleiding geven. Deze informatie zit niet in het regulier werkprogramma van het CBS. Het Ministerie van SZW heeft daarom in 2013 een contract gesloten met het CBS voor aanvullend statistisch onderzoek, waarbij in dit verband het onderzoek naar Inkomens en inkomensverdeling (zogeheten inkomensstatistiek) de voornaamste is. De statistieken moesten vanaf het begin worden opgebouwd, waardoor de eerste definitieve publicatie pas na de zomer van 2015 zal plaatsvinden. Daarmee kunnen de uitkomsten worden betrokken bij de besluitvorming over de ontwikkeling van de niveaus per 1 januari 2016. Per 1 januari 2015 zijn de niveaus ook aangepast, maar deze aanpassing is enkel op de ontwikkeling van het consumentenprijsindexcijfer gebaseerd.

Op basis van verkregen signalen van de Openbare Lichamen over onderbenutting van met name de bijzondere onderstand, is besloten om extra aandacht te besteden aan het voorlichten hierover. Er is overleg gepleegd met de stakeholders op de verschillende eilanden en is er gebruik gemaakt van de media en flyers. Het heeft geresulteerd in een aanzienlijke stijging in het aantal toekenningen voor bijzondere bijstand. In 2013 waren er 74 toekenningen en in 2014 waren het er 221. Een groot gedeelte van deze toekenningen is in het kader van de schoolbenodigdheden geweest, waarbij bovendien nauw is samengewerkt met met name de Openbare Lichamen van Saba en Sint Eustatius.

Ook op het gebied van de TWV’s en de arbeidsinspectie is in 2014 verder vorm gegeven aan de samenwerking met de diverse Openbare Lichamen. Zowel het Ministerie als de Openbare Lichamen zijn zich ervan bewust dat deze samenwerking ook in 2015 verder aandacht behoeft.

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft een afdeling binnen de Rijksdienst Caribisch Nederland, gevestigd op Bonaire en Sint Eustatius, met voornamelijk lokale medewerkers. Het is een mix van beleidsmedewerkers en uitvoerende medewerkers, die de scholen ondersteunen bij het uitvoeren van de onderwijsagenda en leerlingen en ouders ondersteunen bij aanvraag c.q. aflossing van de studiefinanciering. Daarnaast vormen ze de schakel tussen de scholen in Caribisch Nederland en het Ministerie in Den Haag.

In maart 2014 heeft de Inspectie van het Onderwijs een themarapportage 'Onderwijsverbetering in Caribisch Nederland. Het onderwijs op Bonaire, Sint Eustatius en Saba, 3 jaar na 10 oktober 2010' (Kamerstukken II, 2013–2014, 31 568, nr. 137)

uitgebracht. Op grond van die rapportage blijkt dat in het primair onderwijs goede stappen zijn gezet. In 2014 heeft de eerste basisschool de basiskwaliteit behaald, het betreft de Golden Rock School op Sint Eustatius. Dit is een eerste mooie stap. Voor een aantal scholen in het primair onderwijs moet basiskwaliteit in 2016 bereikbaar zijn. Voor de scholen in het voortgezet onderwijs is het beeld meer gedifferentieerd en kwetsbaarder. De Inspectie van het Onderwijs heeft in het bijzonder aandacht gevraagd voor de zorgproblematiek op de eilanden die extra inzet vergt. De staatssecretaris van OCW heeft in zijn beleidsreactie aangegeven vast te houden aan de geformuleerde ambitie om de basiskwaliteit in 2016 te realiseren of zo spoedig mogelijk daarna. Dit is in het belang van de leerlingen die recht hebben op goed onderwijs. Om dit te kunnen realiseren en de scholen zo goed mogelijk te ondersteunen, heeft het Ministerie van OCW onder andere extra inzet gepleegd in de leerlingenzorg en het versterken van de bestuurskracht.

Verder stond 2014 voor een groot deel in het teken van taalontwikkeling. De staatssecretaris heeft in zijn brief van 8 oktober 2014 (Kamerstukken II, 2014–2015, 31 568, nr. 145) de Tweede Kamer geïnformeerd over het wijzigen van de instructietaal op Sint Eustatius van het Nederlands naar het Engels. De voorbereidingen voor deze transitie zijn momenteel in volle gang. Zo is onlangs de University of St. Martin gecontracteerd om alle leerkrachten bij te scholen in het Engels. De Stichting Leerplanontwikkeling (SLO) ondersteunt de scholen bij de ontwikkeling van het Engelstalige curriculum. De Nederlandse Taalunie helpt bij de ontwikkeling van materiaal voor het onderwijzen van Nederlands als vreemde taal. Daarbij wordt nauw samengewerkt met Saba, waar de schooltaal al Engels is, en wisselen de betrokken partijen ook ervaringen uit met Sint Maarten.

Op 18 december 2014 heeft de staatssecretaris de Tweede Kamer het advies van de Nederlandse Taalunie over Nederlands als Vreemde Taal aangeboden (Kamerstukken II, 2014–2015, 31 568, nr. 147). De Taalunie adviseert dat de leerlingen op Bonaire vroeger en intensiever les krijgen in het Nederlands en dat er ook wordt ingezet op het behoud en de versterking van het Papiaments. Het advies biedt een gedegen basis voor de aanpak van de problemen die samenhangen met de positie van het Nederlands in en rond het onderwijs. De staatssecretaris zal in overleg met het Openbaar Lichaam Bonaire en de schoolbesturen de instelling van twee expertgroepen ondersteunen, één voor het Nederlands en één voor het Papiaments. De expertgroepen zullen de gevolgen van dit advies in kaart brengen en de actiepunten vastleggen in een plan van aanpak. Het plan van aanpak zal voor de zomer zijn afgerond.

In 2014 is een platform opgericht voor studeren in de regio waaraan de zes (ei)landen die tot het Koninkrijk der Nederlanden behoren meedoen. De doelstelling van het platform is om zicht te krijgen op met name mbo vervolgopleidingen in de regio. Het eerste wapenfeit is dan ook een database waarin de leerlingen op de eilanden kunnen zien welke mbo-/hbo-opleidingen en universiteiten er in de regio zijn en waarvoor zij studiefinanciering ontvangen.

Tot slot is in het kader van de huisvesting de renovatie van de Kolegio San Bernardo opgeleverd.

Ministerie van Veiligheid en Justitie

In algemene zin zijn in 2014 verdere stappen gezet in het beter organisatorisch, formatief en kwalitatief op orde brengen van de verschillende VenJ-onderdelen. Zo is bij het Korps Politie Caribisch Nederland (KPCN) in 2014 veel geïnvesteerd in opleiding en training van medewerkers en zijn nieuwe aspiranten aangetrokken. Ook is de 'vernieuwbouw' van het hoofdbureau van politie in 2014 afgerond waardoor het KPCN op Bonaire niet langer 'versnipperd' is over meerdere kantoren.

Ook bij de Voogdijraad is in 2014 veel aandacht geweest voor opleiding en professionalisering, onder meer door inzet van opleiders van de Raad voor de Kinderbescherming vanuit Europees Nederland.

Over de Justitiële Inrichting Caribisch Nederland (JICN) is in 2014 door zowel de Raad voor de Rechtshandhaving als de *Commission on the Prevention of Torture* van de Raad van Europa (CPT) positief gerapporteerd (rapport CPT wordt naar verwachting in mei 2015 openbaar). De ruimtelijke mogelijkheden voor verdere ontplooiing op de huidige locatie in het centrum van Kralendijk zijn echter beperkt en daarom wordt in 2015 gestart met de bouw van een nieuwe gevangenis buiten de stad.

De Raad voor de Rechtshandhaving heeft in 2014 ook een rapport uitgebracht over het functioneren van de Stichting Reclassering Caribisch Nederland (SRCN), waarin is geconcludeerd dat de reclassering met een hoge mate van bevlogenheid, creativiteit en betrokkenheid de reclasseringstaken uitvoert.

Saba en Sint Eustatius hebben het enkele jaren zonder notariële voorziening moeten stellen. In 2014 heeft VenJ een overeenkomst gesloten met enkele notarissen van Sint Maarten die per januari 2015 zullen voorzien in de notariële dienstverlening op Saba en Sint Eustatius door op regelmatige basis (op beide eilanden twee keer per maand) aanwezig te zijn. De notarissen maken op Saba en Sint Eustatius gebruik van kantoorruimte van RCN om cliënten te spreken.

In april 2014 is de Commissie toezicht bescherming persoonsgegevens BES van start gegaan.

Bij het Openbaar Ministerie is in 2014 een nieuwe procureur-generaal van Curaçao, van Sint Maarten en van Bonaire, Sint Eustatius en Saba benoemd. Ook is een nieuwe Hoofdofficier Caribisch Nederland aangesteld.

OM en politie hebben in 2014 fors ingezet op het onderzoek in de dubbele moordzaak 'Country Garden'. De behandeling van de zaak heeft in 2015 inmiddels tot twee veroordelingen (tot lange gevangenisstraffen) geleid.

Voor de justitieketen als geheel is in 2014 het besef sterker geworden dat voor verdere verbetering op het gebied van de justitievoorzieningen, samenwerking tussen de verschillende ketenpartners, zowel binnen Caribisch Nederland als tussen Caribisch en Europees Nederland, cruciaal is, zeker tegen de achtergrond van de kleinschaligheid van het VenJ-werk op Bonaire, Saba en Sint Eustatius.

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Op het terrein van VWS is de afgelopen jaren met succes verder gewerkt aan het verbeteren van het niveau van de zorg en jeugdzorg. Uit het laatste belevingsonderzoek onder de inwoners van Caribisch Nederland blijkt dat zij dit ook in toenemende mate zo ervaren.

Er is per 1 januari 2011 één zorgregeling voor iedereen in Caribisch Nederland, die door het onder VWS vallende Zorgverzekeringskantoor wordt uitgevoerd. Iedereen die legaal op Bonaire, Sint Eustatius en Saba woont en/of werkt, ongeacht ziektebeeld en leeftijd, is verzekerd voor ziektekosten en zorgkosten. De aanspraken in deze regeling komen op hoofdlijnen overeen met de aanspraken die in de Zorgverzekeringswet, inclusief een deel van de aanvullende verzekeringen en de langdurige zorg conform de voormalige AWBZ-aanspraken zijn opgenomen. Het gaat om circa 24.000 verzekerden in 2014. In 2014 is er voor de zorg en jeugdzorg samen ruim € 96,5 mln. uitgegeven ten laste van de VWS begroting.

Het jaar 2014 heeft vanuit het perspectief van de zorg vooral in het teken gestaan van het advies van de Werkgroep Zorg Caribisch Nederland. In september 2013 is de werkgroep ingesteld om voor de lange(re) termijn een advies op te stellen over de toekomst van de zorg in Caribisch Nederland. In de Werkgroep waren het ZVK,VWS, zorgaanbieders en de besturen van de drie openbare lichamen vertegenwoordigd. Opdracht voor de werkgroep was om concreet te maken hoe, binnen de budgettaire kaders en binnen de wettelijke kaders, de opbouw van de zorginfrastructuur de komende jaren verder vorm zou moeten krijgen. De werkgroep heeft in mei 2014 zijn advies afgerond. Het advies van de werkgroep is volledig overgenomen door de Minister van VWS. Op basis van de aanbevelingen wordt de verdere verbetering van het zorgaanbod door alle betrokken partijen ter hand genomen in de komende jaren. Het gaat hierbij om het realiseren van een goed functionerend, duurzaam stelsel van zorg, dat voor alle rechthebbenden in gelijke mate toegankelijk is rekening houdend met zowel de culturele, geografische en andere verschillen tussen het Europese en het Caribische deel van Nederland als de verschillen tussen de drie eilanden. De gezamenlijke activiteiten voor 2014-2020 zijn: opstellen van een gezamenlijk communicatieplan, plan opstellen om de leemtes in de langdurige zorg (inclusief WMO) op te vullen, dat plan uitvoeren, versterken eerstelijns zorg en het verbeteren van de logistiek rond de medische uitzendingen. Het is daarbij om het financieel beheersbaar te houden essentieel dat de in het advies voorgestelde efficiencymaatregelen, zoals het beter organiseren van de medische uitzendingen, worden gerealiseerd.

Op Bonaire is in 2014 begonnen met de bouw van een Psychiatrische Afdeling Algemeen Ziekenhuis (PAAZ) met faciliteit voor verslavingszorg. Aan de verslavingszorg is in 2014 op alle drie de eilanden een flinke impuls gegeven door de Stichting Psychiatrie en Verslavingszorg CN, waarmee het ZVK een contract heeft gesloten. In dit kader wordt thans ook gewerkt aan het opzetten van forensische ketenzorg.

Om de bestuurscolleges van de drie eilanden te ondersteunen bij het uitvoeren van de publieke gezondheidszorg en de toepasselijke wetgeving heeft de GGD Den Haag de eilandbesturen geadviseerd. Ten behoeve van de uitvoering van de taken op het terrein van de publieke gezondheidszorg, bedoeld in de Wet publieke gezondheid, is voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba voor de periode 2014 tot 2020 een meerjarige bijzondere uitkering vastgesteld door VWS.

Met betrekking tot de jeugdzorg zijn in 2014 zowel in de werkprocessen als in de kwaliteit van de hulpverlening verdere verbeteringen doorgevoerd. VWS verstrekte in 2014 daarenboven aan een zestal instellingen die zich met jeugdzorg en naschoolse opvang bezighouden subsidies.

Kinderrechten is een van de drie prioritaire thema's die tijdens de CN-week zijn benoemd voor de BES-eilanden. Er is een ambtelijke taskforce ingericht om de onderwerpen kinderrechten en huiselijk geweld op de BES verder te brengen. Het is de bedoeling dat begin 2015 de voornemens van de taskforce verder concreet vorm krijgen. Hierbij zullen ook de opvattingen van Unicef betrokken worden.

Ook heeft VWS zijn bijdragen geleverd aan de pogingen om de sociaal economische situatie op de eilanden te verbeteren. Via de jeugdzorg, CN-tafel (buurtsport coaches) maar ook door, ondanks de fors stijgende zorgkosten, de premies niet te verhogen of op andere wijze een bijdrage te vragen van de inwoners van Caribisch Nederland aan de stijgende zorgkosten.